

rodtak a barázdák. Am a nagy munka közben igencsak bepiszkolódott Miklós fényes mennyei öltözéke, sőt több helyen el is szakadt. Ő azonban nem sokat törődött ezzel, s nem nyugodott, míg el nem készültek a szántással. Ekkor Miklós felfedte kilétét és így biztatta a földművest: te is hasonlóképpen cselekedjél! Ezután tovább vándoroltak volna, de Kasszián megjegyezte: rongyos, piszkod a ruhád. Szégyellek veled menni. Nem tudom, hogy állsz majd Isten színe elé? Amikor visszatértek, Kasszián panaszosan mondta Istennek: Uran, ne engedd többé Miklóst a földre, nézd milyen lett a mennyei ruhája! Isten azonban másként vélekedett. Megdicsérte Miklóst segítő jóságáért, amely szebben ragyogott, mint a legszebb mennyei öltözék.

Ez az egyszerű legenda jól érzékelteti, hogy hasonló lehetőségek szinte naponta élénk állnak. Minden olyan helyen, ahol valami jót tehetünk, Isten várakozik ránk és kérdez: hol vagy Ádám, hol vagy Éva? Ragadjuk meg ezeket a találkozási lehetőségeket. Válaszoljunk a hozzánk intézett kérdésre szeretetünk bizonyosságával, amelynek tüzeiben fölragyoghat igaz emberségünk egy-egy újabb építőeleme, szentté formálódásunk útján.

Advent van. Már járjuk az üzleteket, egyre keressük és vásároljuk a meglepetésül szánt ajándékokat. Közben ne feledjük, hogy nekünk egy emberre váró Istenünk van. Szeretetünk ajándékai mindig akkor a legkedvesebbek, ha a szereteteink által is titkon várt-remélt ajándékokat tudjuk átnyújtani. Szerető Istenünk akarata az, hogy szentekké legyünk. Ő, — aki belénk oltotta a várakozás érzését, reményt és lehetőséget adott az újrakezdéshez —, szeretetben gazdagodó, szeretetszolgálatban fokozatosan szentté formálódó önmagunk átadásának, „ajándékának“ örvend a legjobban. Még ma mondjunk igent akarátára, s készítsük ezt a legszebb, legdrágább ajándékot Istennek! Ezért: Újra kell kezdeni mindent, / — minden szót újra kimondani. / Újra kezdeni minden ölelést, / — minden szerelmet újra kibontani. / Újra kezdeni minden művet és minden életet, / — kezünket mindenkinek újra odanyújtani. / Újra kezdeni mindent a világon, / — megteremteni, ami nincs sehol, / de itt van mindnyájunkban mégis, / belőlünk sürgetve dalol, / újra hirdeti, hogy eljön, valami, valamikor, valahol. / (Váci M.) Amen.

I AKATOS GYULA

A BÉKESSÉG FEJEDELME

Ézs 11, 1; 9, 5

Az Oszövetség népének nagy része a fogság szenvedései között is hű maradt hitéhez. Korunk egyik költője így énekelte meg ezt: „Babiloni vizek mellett, / Nehéz rabság véres könnye, / Szemeimből meg-megárad. / Meggyötörve, megalázva, / Felzokogok teutánad, Jeruzsálem, Jeruzsálem / Babiloni vizek mellett / Hadd szakadjon szét a hárfám, / S mindörökké rab maradjak, / Hogyha téged zsarnok láncán, / Elfeledlek, megtagadlak, Jeruzsálem, Jeruzsálem.“

Mi volt számukra a megtartó erő? A szabadító utáni nagy várakozás és a reménység, hogy várakozásuk beteljesül. Ennek a reménységnek a csiráját ültette és ápolta szívükben Ézsaiás próféta: „És származik egy vesszőszál Isai törzsből, s gyökereiből egy virágszál nevelkedik... Mert egy gyermek születik né-

künk... és hívják nevét: békesség fejedelmének." Ez a reménység-csira lombosodott hitté és megtartó erővé az évszázadok folyamán.

Az ember amíg él, mindig várakozik és remél. Amikor már nincs semmi, amit az élettől várhat, akkor is vár, várja a szelíd, jótékony halált. Várakozás nélküli élet nincs. Az ifjú anya születendő gyermekét, a szülő gyermeke növekedését, a kertész ültetett fája termőre fordulását, a szántó-vető ember az elhittett magaratását várja. Mindig valaminek a beteljesülését, melyet a reménység hitté színez, hogy nem hiábavaló a várakozás. Így lesz a várakozás megtartó erővé. Az Oszövétség népe is ilyen hittel várta, hogy Isten számukra elküldi a szabadítót. Várakozásuk tévedése abban volt, hogy világi hatalmasságot vártak, aki által hitük szerint Isten legyőzi ellenségeiket, bosszút áll rajtuk szenvedéseikért, és nem az Ézsaiás próféta által megjövendölt szeretet, jóakarat, egyetértés és békesség fejedelmének eljövételében bíztak. Isten ugyanis a jóság és a szeretet Istene: „Ő az áldás, ő a béke, / Nem a harcok istensége, / Ő nem az a véres ember, / Az a véres Isten nincsen. / Kard, ha csörren, vér ha csorran, / Csak az Isten vétkes abban. / Az Úr Isten örök áldás, / Csira, élet és virágzás" (Babits Mihály: Zsol-tár gyermekhangra).

A keresztény hagyomány a karácsony előtti négy hetet adventi időnek nevezi. Advent azt jelenti, Isten az embernek lehetőséget adott, hogy megismerje a szeretet teljességét és hatalmát Jézus evangéliuma által. Jézus az által lett a békesség fejedelme, hogy egész élete a szeretet beteljesülése volt. Az ötezer éhezőnek az által, hogy megvendégelte; a 38 éve szenvedő betegnek, hogy Bethesda tavánál gyógyulást talált; Zakeusnak, hogy házába üdvösséget vitt; a jerikói úti kifosztottnak, hogy megmutatta ki az ő felebarátja; Jákób kútjánál a szamaritai asszonynak, hogy megismerte Istent, aki szellem. Mindez az első karácsonyban teljesült reménységgé, és minden karácsonyban ezt a beteljesülést várjuk. Szabó Dezső „Eleteim" című önéletrajzában ezt a gondolatot fejezi ki: „Karácsony: Jézus, a gyermek, az emberi remény, az emberi megújulás, az ember emberebbé fejlődése nagy álmának közös tűzhelyhez hívó, mély vonzású, egyetemesen testvérítő ünnepe. Mindig volt karácsony... Mert mindig életfeltétel volt a hit, hogy Jézus: a jó, az igazság, a szóanalom, az emberiség védelmét fogja hozni a világra“.

Mit várunk ma 1983. év karácsonyán Jézustól? Várakozásunk tárgya mindig az, ami a legjobban hiányzik. Amire a leginkább, a legegyszerűbb módon szükségünk van.

Megdöbbenő az a statisztikai kimutatás, mely arról számol be, hogy milliárdokra rúg azoknak a száma, akik ma, a 20. században éheznek. Háromszázmillió gyermek alultáplált, és évente 40 millió hal meg ezek közül. Mire van szüksége a világnak? Több kenyérre.

A vízzel való takarékosagra figyelmeztetnek az arra illetékesek. Különösen ivóvíz-szükség fenyegeti a világot. Mire van szüksége a világnak? Tiszta ivóvízre.

A levegő szennyezettsége az állat- és növényvilág életét veszélyezteti. Mi kell a világnak? Tiszta levegő.

Több kenyér, tiszta ivóvíz és tiszta levegő: mindezeknek csak akkor lesz szükség hasznát, ha béke van. Ma azonban az életet egy világkatasztrófa fenyegeti: az atomhalál. Mi hát ma a legszükségesebb? A béke, mely az életet biztosítja számunkra. Mit várunk ettől az eljövendő karácsonytól? Hogy beteljesüljön az angyali szózat: „a földön békesség" legyen.

Ez a föld már annyi sok mindent látott: szegénységet, háborút, könnyet, szenvedést; de ha ma elszabadulnak a most még fékentartott pusztító erők, nem lesz több szegénység, könny, szenvedés a ma embere számára, csak a halál.

Gyermekkorunkban volt egy játékszerünk: egy földberögzített tökére úgy erősítettünk rá egy gerendát, hogy az középtengelyén forgatható volt. Ördögszekérnek

hívtuk. Ahányan tudtunk, rákapaszkodtunk; néhányan forgatni kezdték, előbb lassan, majd egyre gyorsabban, s végül valamennyien lehullottunk róla. A nagyhatalmak a világ számára egy ilyen ördögszekeret készítettek, mely még néhány éve csak lassan forgott, de ma már úgy felgyorsult, hogy megsemmisüléssel fenyegeti az életet. A jó Isten ezt az örülden forgó ördögszekeret a karácsonyi evangélium megvalósításával akarja megállítani. Jézus születésével figyelmeztet örök emberi kötelességünk gyakorlására, a szeretetre, mert ahol szeretet van ott béke van és élet.

Advent nemcsak várakozást, de készületet is jelent számunkra. Az édesanya nemcsak várja a gyermeket, hanem készül is fogadására. A szülő nemcsak várja a gyermeke növekedését, hanem maga is segíti azt: táplálja, ruházza, gondozza és áldoz érte. Karácsonyhoz az adventi készület által érkezhetünk. Hol kezdjük ezt a munkát? Magunkban kell kezdeni a békéért folytatott munkát, csak így valósul meg karácsony békeszózata.

Főtanácsunk most tartja évi gyűlését, amelyen nemcsak egyházi életünk kérdéseivel foglalkozunk, de egy világméretű problémával, a békével is. Akik végighallgatták püspök afia előterjesztését a békéről és az e tárgyban elhangzott hozzászólásokat, hiszem, hogy azok szívében megerősödött a béke gondolata, mint megvalósítandó remény és kötelesség. Ápoljuk ezt a gondolatot, vigyázzunk reá, vigyük magunkkal amerre megyünk, hirdessük otthonainkban, templomainkban, hogy általunk is növekedjék a béke vágya és reménysége, s részesei lehessünk az eljövendő, kiteljesedő világbékének.

Adventi várakozásunk között, amikor ma újra kopogtat lelkünk ajtaján, a karácsony két dologra figyelmeztet. Az egyik: feltétlen meggyőződéssel higgyük, hogy Isten a názáreti Jézus által figyelmeztet arra a példaadó életre, amit rövid élete alatt szeretetben, jócselekedetekben és emberszolgálatban élénk állított. A másik: ezt a szeretetet zárjuk és váltsuk tettekre életünkben, hogy belőle öröm, boldogság, élet és mindenekfelett békesség szülessen.

Kérjük Istent, hogy tegyen a béke eszközévé, hogy ahol gyűlölet tombol, oda szeretetet, hol a vizály szerte húz, oda egységet, hol a kételkedés tétovázik, oda hitet, hol a reménytelenség csüggeszt, oda bizalmat, hol a szomorúság fojtogat, oda örömet, hol a hamisság jelentkezik, oda igazságot, hol a háborúság fenyeget, oda békességet vigyünk. Ha így cselekszünk mindannyian, akkor lesz „Dicsőség a magasságban Istennek, a földön békesség és az emberekhez jóakarát“. Amen.

BALLA JOZSEF

BERDE MÓZES NYOMDOKAIN

Berde Mózes neve elválaszthatatlan unitárius vallásközönségünkötől és különösen annak szellemi életét megalapozó anyagi alapjaitól. Ő ugyanis olyan anyagi alapot adományozott egyházunknak, mely évtizedeken keresztül unitárius ifjaink nevelését, tanítását, valamint idős, egykor egyházi szolgálatot teljesített emberek segélyezését biztosította.

A kilencven éve elhunyt Berde Mózesnek nem a haláláról, hanem életéről, felfogásáról, gondolkodásmódjáról, szelleméről szeretnék szólni. Unitárius volt, nem